

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΪΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Τρία από τα κυρία θέματα της Επτανησιακής σχολής είναι : **η φύση, η θρησκεία** , η **γυναίκα**. Η **φύση** εντοπίζεται σε όλο το ποίημα του Κρητικού αλλά κυρίως στην πρώτη ενότητα όπου γίνεται λόγος για το αστροπελέκι , τα πελάγη , τις ακρογιαλιές και τα βουνά.

Η **θρησκεία** γίνεται φανερή στη δεύτερη ενότητα όπου γίνεται εκτενής λόγος για την έσχατη κρίση , τους Αναστημένους και τον παράδεισο.

Η **γυναίκα** και μάλιστα στην ιδανική της μορφή εμφανίζεται στην Τρίτη ενότητα με την όψη της Φεγγαροντυμένης .

B1.

A) Η σύνθεση της φυσικής και μεταφυσικής πραγματικότητας είναι ένα από τα γνωρίσματα του σολωμικού έργου. Έτσι στην 1^η ενότητα δίνεται η εικόνα του ναυαγίου η όποια «συντίθεται» με αυτή της εσχάτης κρίσης στην 2^η ενότητα .

B) Η λυρική αφήγηση του ποιητή ανάγεται σε μεταφυσικό επίπεδο στην 2^η ενότητας. Η αναζήτηση της αγαπημένης του από τον Κρητικό αγγίζει ακόμα και τα όρια του υπερβατικού. Είναι διατεθειμένος να κριθεί και ο ίδιος μαζί της στην έσχατη κρίση προκειμένου να την ακολουθήσει. Έτσι η αναφορά στο μεταφυσικό επίπεδο γίνεται για να τονιστεί η επιθυμία του Κρητικού να είναι ένα μαζί της και για να καταδείξει πως μόνο ο μεταφυσικός κόσμος ίσως σταθεί εμπόδιο .

B2.

A) στ. 2-4 : «Κι η θάλασσα Τ' άστρα» (παρομοίωση)

στ. 7-8 : «Δεν είν' πνοή ... περνώντας» (υπερβολή)

Τα παραπάνω εκφραστικά μέσα υποδηλώνουν την ανάγκη του Κρητικού να καταδείξει το μοτίβο της σιγής. Στους στ. 2-4 η θάλασσα παρομοιάζεται με περιβολή που δέχτηκε όλα τα' άστρα αφού τα τελευταία καθρεφτίζονταν στην επιφάνεια της. Στους στ.7-8 το σχήμα της υπερβολής κυριαρχεί για να καταδειχτεί η απουσία του οποιοδήποτε θορύβου. Εκκωφαντική σιγή κυριαρχεί. Απουσιάζει πλήρως ο άνεμος. Δεν υπάρχει ο παραμικρός ήχος. Ούτε ο θόρυβος που κάνει η μέλισσα περνώντας στον ανθό.

Γ1.

A) Το αστροπελέκι γίνεται σ' αυτούς τους στίχους από εχθρός φίλος για τον Κρητικό. Είναι η μονή πηγή φωτός μέσα στο σκοτάδι. Γι' αυτό προσπαθεί να το εξευμενίσει χαρακτηρίζοντας το «καλό». Ο αριθμός τρία, κύριο γνώρισμα της δημοτικής ποίησης απ' την όποια επηρεάστηκε ο Σολωμός, κυριαρχεί. Επικεντρώνει την προσοχή του τέλος και πάλι στην κοράσια λέγοντας πως τα αστροπελέκια έπεσαν κοντά της. Τονίζεται λοιπόν για άλλη μια φορά το γεγονός και η αλήθεια πως κύριο μέλημα του ήταν η κοράσια. Τέλος, η επιρροή της φύσης στο λόγο του είναι και πάλι φανερή .

B) Η κοράσια έψαλλε χαροποιά την Ανάσταση προσδοκώντας τη επιστροφή της στην ζωή. Είναι γνωστό πως η εκκλησία και η χριστιανική παράδοση πιστεύει στην «εν σάρκα» Ανάσταση. Έτσι λοιπόν η κοράσια είναι λογικό να ανυπομονεί να μπει και πάλι στο κορμί της στοιχειοθετώντας την Ανάσταση. Αξίζει τέλος να τονιστεί πως η επίδραση της θρησκείας στο Σολωμό είναι και σε αυτούς τους στίχους έκδηλη.

Δ1.

Τα δυο κείμενα παρουσιάζουν αρκετά κοινά σημεία, γίνεται εκτενής αναφορά και στα δυο αποσπάσματα στα θέματα της γυναίκας, της φύσης και της θρησκείας (με τη μορφή της εσχάτης κρίσης). Έτσι στον «*όρκο*» ο Ανθός απευθυνόμενος στην αγαπημένη του κάνει λόγο για τα στοιχεία της φύσης ιδωμένα όμως από μια άλλη διάσταση τη μεταφυσική «*ουράνιο περιγιάλι*». Στον «*όρκο*» βεβαίως οι ρόλοι αντιστρέφονται αφού ο Ανθός είναι αυτός που περιμένει την αγαπημένη του στη διάσταση της εσχάτης κρίσης «*εάν ποτέ θα σε φέρει στην αγκαλιά μου ο θάνατος ρωτούσα κάθε αστέρι*», ενώ στον Κρητικό η αγαπημένη η κοράσια αναμένει τον Κρητικό στη «*θύρα της παράδεισος*». Έπειτα ο Ανθός συνδιαλέγεται με τα στοιχεία της φύσης «*ρωτούσα κάθε αστέρι*», τα όποια προσωποποιούνται όπως το αστροπελέκι στον Κρητικό. Επίσης γίνεται λόγος στον «*όρκο*» για το παρελθόν των δυο νέων το όποιο ο ανθός συλλογίζεται σε στιγμές «*θειας μοναξιάς*». Τα στοιχεία της φύσης την καλούν κι αυτά κοντά τους και κάνουν την εμφάνισή τους στον κόσμο τον εξωπραγματικό όπως και στον Κρητικό τα λουλούδια της παρθενιάς. Τέλος μια σημαντική διάφορα ως προς το περιεχόμενο είναι το γεγονός πως ο Ανθός καλεί την αγαπημένη του στον παράδεισο ενώ στον Κρητικό ο αφηγητής αναζητά την αγαπημένη του στον παράδεισο. Συνοψίζοντας τα παραπάνω θα τονίζαμε την συνύπαρξη του φυσικού και του μεταφυσικού κόσμου. Στον «*όρκο*» τα στοιχεία της φύσης επιβεβαιώνουν την παρουσία τους στο μεταφυσικό επίπεδο «*θα ίδης που θα έρχονται συχνά υστεραίο που περιβόλι*» «*στη χλωρασιά θα κάθονται*». Στον «*Κρητικό*» τα στοιχεία της φύσης συνυπάρχουν κι αυτά με τον μεταφυσικό κόσμο αφού γίνεται λόγος για την κοιλάδα, τον ουρανό, και τα λουλούδια. Τέλος κυριαρχεί και στα δυο κείμενα ο ουρανός ως το φυσικό σύνορο μεταξύ των δυο κόσμων.